

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

† Protopopul Florian Roxin

Eram așteptați. Căci știam mai bine de 6 luni că asupra casei protopopești din Buteni plutește umbra morții. Credeam însă că fizicul robust al regretatului protopop Florian Roxin se va lupta mai multă vreme cu boala groaznică ce rodea zilnic la rădăcina vieții lui.

Tragicul sfârșit al acestui preot vrednic și cu suflet nobil s'a întâmplat, Vineri în 7 Martie a. c. după ce răposatul se împărtășise cu sf. taine și-și luase, în mod foarte mișcător, — rămas bun dela familia sa și dela preoțimea tractuală. Acum părintele Roxin, — după o muncă asiduă de aproape 32 de ani, depusă cu iubire și abnegație, pe altarul bisericii românești, a trecut la vecinicie ca să se odihnească.

Nol însă li deplângem, pentru că încă multă vreme vom simți golul rămas în urma sa. În protopopul Florian Roxin, deplângem pe preotul cucernic și plin de evlavie, care slugea cu un devotament nemărginit la altarul Domnului. Deplângem pe omul de caracter și o personalitate plină de cinste și iubire, însușiri cari — val — se răresc tot mai mult în zilele noastre. Deplângem pe prietenul devotat și sincer.

Și Ingenunchem cu adâncă pietate la mormântul părintelui Roxin de a cărui vrednicie este legată, între alte fapte mari, și monumentală biserică din Buteni. La 10 Nov. 1929 când s'a sfințit acest măreț lăcaș de închinare românească, redactorul nostru spunea în articolul de fond, publicat în „Biserica și Școala” No. 48, că o parte din sănătatea părintelui Roxin se îngropase sub zidurile mărețe ale acestei biserici frumoase.

Căci munca titanică și plină de oboseli

marl adusă de acest apostol la edificarea bisericii din Buteni, va rămânea proverbială.

Protopop Florian Roxin s'a născut în 25 Noembrie 1874 în comuna Ciumeghiu jud. Bihor. Studiile liceale cu bacalauriat le-a terminat în Beiuș, iar cele teologice în Arad. Dela 1 Sept. 1898 — 1 Sept. 1899 a servit ca învățător în Gurbediu, B. hor. În anul 1899, Sept. 12 s'a hirotonit întru preot pentru orașelul Lipova, unde a servit cu multă vrednicie până la 25 Martie 1913. În anul 1912 a fost ales protopop la tractul Buteni, unde a stat la postul său cu harnicie până la moarte.

Înmormântarea s'a efectuat în 7 Martie 1930 în mijlocul unei asistențe foarte mare, de 27 preoți, ceea ce dovedește marea popularitate și dragoste de care s'a bucurat regretatul protopop Florian Roxin.

La 11 oare a. m., delegatul P. S. Sale a D-lui Episcop Grigorie, protopresbiterul Ioan Georgia revizorul eparhial, asistat de P. C. Lor protopopii Constantin Lazar din Gurahonț și Mihai Cosma al Ienopolei, de 21 preoți din protopopiatul Buteni și 3 preoți din alte protopopiate, însoțit de o mulțime de intelectuali și enoriași din Buteni și credincioși de prin parohiile aparținătoare protopopiatului, cu prapori, cu corul și cu fanfara plugarilor, — petrecuți de glasul duios al clopotelor dela biserică, — pleacă spre casa tractuală, să aducă la sf. biserică rămășițele pământești ale defunctului protopresbiter.

Ajunși la casa mortuară, după serviciul în datinat, se sigilează sicriul, care se ridică de către opt preoți și apoi se întorc la sf. biserică împreună și cu ceilalți onorațiori și credincioși, cari se adunase la casa mortuară.

A fost un impozant cortegiu funebru.

Pe cale: corul, fanfara și elevii școalelor se alternau în cântări, făcându-se stări cu ceteri din sf. Evanghelie și cu ectenii.

Ajunși în sf. biserică, în mijloc s'a așezat sieriul acoperit cu o mulțime de coroane, în jurul lui s'au postat văduva îndoliată, membrii familiei întristată, autoritățile din Buteni și Șebiș, prieteni, cunoscuți, intelectuali minoritari și mulțime de credincioși, — bărbați și femei, — din Buteni și din comunele învecinate, așa, încât marea biserică nouă din Buteni, de astă dată, aproape n'a putut cuprinde pe toți cei prezenți.

S'a remarcat și prezența unor locuitori din Buteni, sectari-bapțiști.

Inceput apoi prohodul, acela într'o tainică și duioasă atmosferă, a durat până la 2 ore d. m. La finea prohodului delegatul protoiereu Ioan Georgia, a rostit cuvântarea funebrală, în care — asemănând această despărțire de repozatul protopresbiter, cu despărțirea D-lui nostru Isus Christos de învățăceii săi, descrisă atât de frumos la sf. Ioan evanghelistul în cap. 14—17 — și plecând dela cuvintele prorocului Ieremia „Căzut-a cununa capului nostru” (cart. plângerilor cap. V. v. 16), arată că a căzut cununa familiei prin moartea prea de timpurie a capului și chivernisitorului ei; a căzut cununa enoriașilor din Buteni, cari au pierdut pe cinstitul lor părinte sufletește; a căzut cununa preoților și a credincioșilor din protopopiat, căci prin Florian Roxin ne părăsește un credincios și harnic fiu al bisericii noastre drept măritoare și dispare un vrednic bărbat al neamului nostru.

Arată apoi vorbind, că pierderea aceasta și valoarea mare a celui dispărut; numai după ce va trece un timp oarecare, se va putea cu adevărat prețui, căci faptele și vrednicile bărbaților mari, puși în fruntea și la conducerea așezămintelor din țară și din biserică, numai după ce se alină valurile vremurilor, numai după ce se curăță sguza patimilor omenești, numai atunci se arată în adevărata lor valoare; aseamănă viața și faptele unui preot, cu a grădinarului, care întru sudoarea feței sale sapă și samănă; udă, plivește și îngrijește grădina sa, dar roadele ostenelelor sale se ivesc numai după ce trece o vreme, numai după aceea să arată cu adevărat vrednicia și hărnicia grădinarului.

Și repozatul Roxin a fost mare și harnic fiu al sf. noastre biserici, căci în calitatea sa de protopop: a stăruit să înflorească bisericile, să nănteze școlile și să se lumineze poporul de sub conducerea lui; iar ca și paroh mai nainte în Lipova, apoi de 17 ani în Buteni, a depus multă trudă, s'a sbuciumat ani de-a rândul, s'a frământat multe luni și zile, multe nopți neadormite a petrecut, sbuciumându-se

ca să poată realiza scopurile, pe cari și le-a ficsat.

Voința lui neînfrântă a isbutit, căci, — pe lângă alte realizări, — la stăruința și sub conducerea lui s'a zidit frumoasa casă tractuală; s'a rez dît școala confesională, dar mai presus de toate, a isbutit ca să se zidească și să se termine marea Sion din Buteni, asemenea căruia nu mai este nici unul pe valea Crișurilor și care va vesti veacuri de-a rândul vrednicia protopopului Florian Roxin, ascultarea conlucrătorilor preoți și mireni; iubirea s. biserici și jertfa cea mare a credincioșilor săi din Buteni.

Dar truda, sbuciumul și voința lui tare au fost răsplătite, căci nainte cu 4 luni l-am văzut cu ochi scăldați în lacrimi de bucurie, mulțumind lui Dumnezeu că l-a ajutat la realizarea acestui scop și mulțumind P. S. Sale Arhiereului Grigorie, care și'n decursul anilor, l-a îmbărbătat și l-a fost sprijin puternic și care și atunci a mers la acel praznic al parohiei Buteni, ca să sfințească marea casă alui Dumnezeu, de unde acum, — după 4 luni, — e gata să plece pe ultima sa cale pământească, protopopul adormit.

Arată mai departe vorbitorul că dacă protopopul Roxin a fost mare întru realizarea scopurilor propuse, tot asemenea a fost și un înfăcărât apărător a dreptei credințe strămoșești împotriva valului celor înstrăinați de legea străbună, cari cu haine mijloace și prin atâtea căi ascunse, stăruie să strice credința și să se vâre printre fii bisericii dreptmăritoare, spre a-i ademeni și a-i atrage în mrejele lor, pe cei slabi și mai șovăelnici.

În această luptă dărză a repozatului, îl aseamănă vorbitorul cu ostașul desgroat din cenușa ce acoperise orașul Pompei, care ostaș s'a aflat stând cu arma în mână la postul unde l-a pus cu mil de ani mai înainte, datorită sa de strajă, căci și Protopopul Roxin, ca și un vajnic, neînfrânt și credincios luptător, aproape până la ultima sa suflare, a stat cu arma credinței, cu s. cruce în mână, apărând ortodoxia, neîncetând a stăruie și a îndemna pe cei cari au răătăcit, să se întoarcă la sinul s. maice biserici.

În vederea acestor vrednicii și cunoscând că toate faptele celui dispărut au fost isvorite din nețărmurita lui dragoste pentru poporul și biserica sa, deci, nu trebuie se vărsăm lacrimi de întristare, „ca și cei cari n'au nădejde”, ci datorită noastră este se fim deapurarea cu cinste și cu recunoștință față de memoria aceuia, care, relativ în scurt timp de activitate,

a săvârșit atâtea lucrări neperitoare și vrednice de amintire, încât și el a putut se zică, — văzându-și apropiindu-se sfârșitul, — împreună cu s. Apostol Pavel:

„Luptă bună am luptat, călătoria am săvârșit, credința am păzit.” (Ep. către Timotei c. II. v. 7.), precum și:

„Eu Te-am preamărit pe pământ, lucrul l-am săvârșit..” (Ioan c. XVII. v. 4).

Iar de încheere, jalnici ascultători — zice vorbitorul — vă citesc în fața acestui sicriu scrisoarea ce Vă trimite Prea Sf. Sa Episcopul Grigorie din prilejul morții protopopului vostru:

Prea Cucernice Părinte Georgia!

Imbrăcatu-s'a părintele protopop Florian Roxin în cămașa morții. Prea cucernicia Ta împreună cu alți protopopi și preoți vei îndeplini actul înmormântării, dar să nu uiți a spune credincioșilor că deși a amuțit glasul de chemare al părintelui Roxin, nu vor înceta să răsună clopotele noiei biserici zidită de el. Glasul acestor clopote chiamă pe toți românii din Buteni să vină iar la biserica strămoșească. Glasul clopotelor părintelui Roxin va fi auzit de toți Românii din Buteni, deci și de aceia cari poate din greșala altora nu mai vin la biserica strămoșească. Mult am umblat și am ostent în persoană eu episcopul Aradului cu părintele Roxin ca această biserică să fie vestitoarea mântuirii pentru toți.

De multe ori îmi zicea părintele Roxin: „Prea Sfințite, cu timpul se vor întoarce bap-tiștii iar la biserica noastră. Cu această nădejde a întrot în mormânt. Cu această speranță bund a plecat din mijlocul nostru. Ca oarecând Mântuitorul, așa a zis părintele Roxin: „Cuvine se, să fac, până este ziua, — lucrurile celuice m'a trimis pe mine, că vine noaptea când nimeni nu poate să lucreze (Ioan 9 v. 4).

Binecuvântate fie nădejtile sfinte ale părintelui Roxin. Mare bucurie vom avea noi să vedem iarăși la olaltă pe frații Români din Buteni în biserica mucenicilor. Căci biserica noastră este clădită pe jertfe mucenicești pline de sânge sfânt. Ea ne-a apărat de Turci și alte neamuri cari voiau să ne înghită. Nouă spre-zecé veacuri de sbucium au dat sfinți și mucenici, pe mormântul cărora trebuie să ridicăm biserici de închinare, iar nicidecum monument Satanei.

Nu este timpul împărecherilor. Amarul și

blestemul părinților nu trebuie să aducă plertrea nici unul Român și de aceea ascultați, frați Români, cuvântul episcopului, care ia moartea unui protopop, — vă chiamă să vă dați mâna de înfrățire Noi, ortodocșii, suntem siguri că cine se ostenește să cunoască trecutul de jertfe al Bisericii strămoșești, va veni sub aripile ei.

Iar a um mergi în pace, părinte Roxin. Dumnezeu Milostivirei nu va lăsa nerăsplătite ostenele tale și va fi un tsvor de mângâiere pentru credincioșii tăi și pentru Prea Cinstita Familie ce o lași în urmă, ca pavăză și întărire a Bisericii noastre.

Dumnezeule, Părinte al Milostivirilor, ții cu Noi și cu poporul Tău dreptcredincios.

Arad, la 8 Martie 1930.

† Grigorie

Episcopul Aradului

După cetirea scrisorii P. S. Stăpân Grigorie, — care a făcut adâncă impresia atât asupra înrîstărilor membrii a familiei reposatului, cât și asupra ascultătorilor, — vorbitorul, — în numele reposatului, ca și ultime cuvinte de despărțire, — mulțumește P. S. Sale și Veneratului Consiliu eparhial, pentru bunăvoința și sprijinul pe care i le-a dat în cursul întregului său serviciu, ca și paroh și protopresbiter; apoi pe soția și familia sa, înfrântă de durere, o îndeamnă se fie cu credință în ajutorul lui Dumnezeu și să aibă nădejde în Părintele cel ceresc, care va vărsa picuri de mângâiere și în inima lor sădărită, — rugându-i să-l păstreze în iubirea, iertarea și amintirea lor scumpă, până la zilele lor cele mai de pe urmă; mulțumește fraților preoți împreună lucrători în via Domnului, pentru sprijinul ce i l-au dat și îi roagă să-l pomenească cu drag pe fratele și nainte stătorul lor, în ss. slujbe, pe cari le înalță către Dumnezeu la ss. jertfelnice; mulțumește iubitorilor săi fii sufletești din Buteni și credincioșilor de prin parohiile protopopiatului, cari l-au ascultat și ajutat în lucrările pe cari le-a realizat și îi roagă pe toți, ca trecând peste neajunsurile pământești, omenești, să-l păstreze amintirea și să ceară dela dreptul judecător, ca să-l învrednicească de judecata cea fericitoare:

„Bine slugă bună.... Întră întru bucuria Domnului tău!” Terminând astfel, în melodia duloasă de „In veci pomenirea lui”, sicriul este ridicat de preoți și scos din biserică, apoi așezat pe carul mortuar, a plecat conduc-tul aproape nesfârșit, către morminți, petrecut

de glasul clopotelor, — cetindu-se în semn de adio, ss. evangheli, în fața bisericei noi, în dreptul bisericei vechi și în alte locuri a drumului parcurs.

Corul, fanfara și elevii școalelor s'au alternat în cântări până la mormint, unde aștepta un camion, spre a fi transportat la Oradea și spre a fi înhumat în același zi.

Nainte de plecare însă, parohul Ioan Cosma din Buteni, în numele preoției din protopopiat, prin cuvinte adânc simțite își ia rămas bun dela iubitul lor șef, dorindu-i odihnă liniștită și țărână ușoară; iar parohianul V. Bejan, în numele parohienilor din Buteni, cu multă căldură mulțumește fostului lor părinte sufletesc, pentru poveștile bune și păstoria înțeleaptă, cu care l-a condus, apoi își ia rămas bun dela protopopul Florian Roxin, care apoi pleacă, petrecut de lacrimile celor prezenți și de jalnicul glas al cântărilor:

„În veci pomenirea lui!”

Din însărcinarea și în reprezentarea preoției din protopopiat, trupul neînsufletit a protopresbiterului Florian Roxin, a fost însoțit până la inhumarea din Oradea-mare, de preoții: Cornel Bodea din Desna și Lazar Ioja din Selegeni.

Intristata familie a dat următorul anunț funebru:

Cu inima frântă de durere aducem la cunoștința tuturor, rudeniilor, prietenilor și cunoscuților, că prea bunul nostru soț, tată, bunic frate, cumnat și unchiu, protopresbiterul Butenilor,

Florian Roxin

împărtașit fiind cu sfintele taine, a trecut la cele vecinice astăzi 7 Martie 1930, în al 56-lea an al vieții și al 30-lea de păstorie.

Înmormântarea s'a efectuat Duminecă, 9 Martie 1930, la orele 11, la biserica parohială din Buteni, după care rămășițele pământești au fost transportate la Oradea, unde se vor așeza spre vecinică odihnă în cimitirul Rulikowsky, la orele 6 p. m.

Dormi în pace suflet bun și nobil!

Buteni, 7 Martie 1930.

Văd. Irla Roxin n. Roxin soție, Mimy Dr. Popa născ. Roxin fiică, Gheorghe A. Roxin fiu, Dr. Teodor Popa ginere, Livius și Remus Popa nepoți, Iosif Roxin frate, Andronica Roxin soră, Preot Ioan Moga și soția născ. Florica Roxin, Iuliana Roxin, Dr. Teodor Roxin și soția, născ. Oláh, Nicolae Roxin și soția

Otilia, Adrian Ganea și soția născ. Marloara Roxin, Ioan Roxin cumnați și cumnate, Diacon Cornel Moga și soția, Căpitan Dr. Aurel Moga, Emil T. Faur, Letiția Roxin, Marioara Roxin căs. Bădulescu și soțul, Eugen Sirca, Caius Roxin, Marius Roxin, Mircea Ganea nepoți și nepoate.

Dumineca Ortodoxiei

— Predică ținută în Catedrala din Arad —

de **Dr. Gh. Ciuhandu**
coosilier-referent eparhial.

„Și răspunzând Iisus, a zis lor: *Aveți credință în Dumnezeu...*”

„Pentru aceasta zic vouă, toate câte cereți, rugându-vă să credeți că veți lua, și va fi vouă.”

*Prea Sfințite Stăpâne,
Iubiți frați și surori în Domnul!*

Un fapt cutremurător, petrecut în natură sub ochii plini de mirare ai Apostolilor, a fost acela, despre care încep să Vă vorbesc astăzi, în Dumineca ce o sărbătorim odată la an, ca Duminecă a Ortodoxiei sau a Dreptei-credințe.

La porunca Mântuitorului se usucase — de pe o zi pe alta — un smochin neroditor. De acest fapt, Mântuitorul a încopclat o poruncă a Sa: „Aveți credință în Dumnezeu”.

Întâmplarea aceasta este vrednică de luarea aminte a noastră, pentru că în ea se pilduește stărpiciunea vieții omenești în privința roadelor duhovnicești.

I.

Mântuitorul Hristos venia, din Vitania — unde învase, mai înainte cu o zi pe prietenul Său Lazar — spre Ierusalim, la cele din urmă Paști, ca să le prăznuiască și să pună început de Paști nouă, prin moartea Sa pe Crucea din Golgota.

În drumul Său spre Ierusalim, Mântuitorul, care avea și fire omenească deplină, dar fără de păcat, a fiămânzit. Și văzând un smochin lângă cale, a venit la dânsul, și neațiând în el decât frunzișul, l-a zis: „De acum să nu se mai facă din tine rod în veci. Și îndată s'a uscat smochinul” — așa ni-o spune apostolul evanghelist de mai apoi, sf. Matei (XXI. 18—19) care era martor ocular al întâmplării. Cel de al doilea evanghelist, Sf. Marcu, încă ni-o spune, că smochinul, care mai înainte avea un frunze bogat, a doua zi era deja uscat din rădăcină (Mc. XI. 13 și 20).

Ingrozitoare pedeapsă pentru un biet smochin, care avea un singur „păcat”: că nu-l venise încă vremea să deie roade!

Și totuși, a trebuit să-și primească și acel smochin pedeapsa nerodniciei sale, din două motive: În-
tâi de toate, Acela, care flămânzise după rodul smochinului, era însuși Fiul lui Dumnezeu, care avea mai mare drept și mai mare putere, decât oricine altul, asupra fapturilor din lume. Și al doilea motiv era, că și acest smochin, care avea numai podoaba frunzișului, a trebuit să fie cuprins, prin pedeapsa ce i-s'a croit, în pilduitoarea economie a mântuirii noastre sufletești.

Căci, întrebă-te, Creștine: Dacă un biet smochin neroditor a putut fi certat atât de aspru de Făcătorul său, cu cât mai aspru vei fi pedepsit tu, în lipsa roadelor credinței tale, de către Acela care te-a zidit și ți-a deschis calea către Ceru, prin moartea Sa ispășitoare între doi tâlhari ?!

Da, Fraților, s'o știți: Hristosul credinței noastre, care va fi și judecătorul nostru, în ziua cea de apoi, flămânzește și azi, acolo în Ceruri de a dreapta Părintelui Său, după credința noastră și după roadele vieții noastre creștinești. El este cu atât mai flămând după ele, cu cât credința noastră a slăbit și faptele creștinești ale vieții noastre s'au prea împuținat, deoarece toată vîlaga vieții creștinilor de astăzi o absoarbe frunzișul: arătările pe din afară, podoabele noastre pline de deșertăciuni, plăcerile noastre trecătoare, în așa fel și în așa măsură, că nu mai rămâne în pomul vieții noastre sevă sau suc de viață ajungător și pentru roduri, ci numai pentru frunzișul vieții.

Înțelege, Creștine, că și tu ești un smochin arătos la podoabe, dar care ai putea să nu fii așa de sterp de roade; — că și tu ești chemat să împaci o foame a Mântuitorului, care te-a zidit și te-a răscumplat; și că, neîmpăcându-l aceea foame a Lui după faptele tale cele bune, ești și tu în primejdia blăstămului. Ești osândit prin însuși nerodnicia ta, prin tine însuși...

Cât de mult este adevărat, că întâmplarea cu acest smochin avea un tâlc special de moralizare, se vede și de acolo, că însuși învățaceli Domnului, cari mai văzuseră și alte fapte minunate ale Dumnezeescului învățător, se minună, ce repede s'a împlinit cuvântul, porunca de osândă: „Și văzând ucenicii, s'au minunat zicând, cum îndatăși s'a uscat smochinul” (Sf. ev. Mat. XXI, 20).

Așa se rostogolesc și în viața noastră omenească, d'atâtea ori, faptele neașteptate, cari par a nu-și avea explicația lor firească. Și totuși, ele sunt limpezi, așa și cazul smochinului. Cuvântul de blăstem al Mântuitorului izbește în smochin pentru golul său în privința roadelor. Aceasta urmează întocmai așa, cum și fulgerul izbește acolo, unde nu ți-se pare deloc justificat, dar unde s'a produs un gol în atmosferă.

Și atunci, Creștine, de ce n'ar fi în dreptul și în puterea Mântuitorului, ca să certe și golitatea ta duhovnicească ?

Iată fraților, cum Mântuitorul ni-a dat, prin certarea smochinului neroditor, o cutremurătoare pildă, pentru a ne porunci și nouă: *Aveți credință în Dumnezeu, căci amîn vă zic vouă, de veți avea credință și nu vă veți îndoi, nu numai ceea a smochinului veți face, ci și muștelui acestuia de veți zice: ridică-te și te aruncă în mare, va fi; și toate, ori câte veți cere întru rugăciune, crezând, veți lua* (Mat. XXI, 21—2, Marcu XI, 23—4).

Mântuitorul însuși, deci, ne dă și tâlcuirea minunii ce făcuse: Aveți credință în Dumnezeu, ca să nu cădeți în osândă smochinului neroditor; și dacă veți avea credință în Dumnezeu și credința voastră va aduce roade pentru împăcarea foamei Mele, veți vedea și mai mari lucruri decât întâmplarea cu smochinul: voi înși-vă veți face mai mari lucruri decât aceasta, căci *„toate, oricâte veți cere întru rugăciune, crezând, veți lua.”*

Iată Fraților, cel mai mângăitor și mai îndemnător cuvânt, ce ni-se poate da prin pilda, la vedere așa de neînțeleasă, a muștrării unui biet smochin, pe care l-am adus înaintea noastră a tuturor, să ne fie învățător în aceasta mare sărbătoare a Credinței noastre, în Duminica Ortodoxiei.

II.

Și acum, Fraților, să vedem: *de ce și de când* avem noi o Duminică a Ortodoxiei ?

Așa cum s'a dezvoltat sf. noastră Biserică, dela începutul ei și pe temelurile dela Mântuitorul Hristos și dela Sf. Săi Apostoli, Ea a primit numirea de Biserică Ortodoxă, ceea ce înseamnă: păstrătoare și propovăduitoare a Dreptei-credințe în lume.

Dar, și în Răsăritul creștin ortodox, — în care au înflorit credința și știința și moravurile mai din vreme decât în Biserică apuseană, — s'au petrecut rezvrățiri și rătăcirii grele, chiar lupte crâncene împotriva Dreptei-credințe. Așa s'a întâmplat și în veacul VIII, acum 1204 ani, când rău credinciosul împărat Leon III Isaurul, după ațâțări venite dela evrei și dela arabi, a deschis lupta împotriva sfintelor icoane, aruncându-le din sfintele biserici și neîngăduindu-le nici prin casele creștinilor.

Peste o sută de ani a ținut aceasta frământare, între dreptcredincioși și între luptătorii împotriva icoanelor. În acest răstimp s'a vărsat până și sânge creștinesc pentru apărarea sfintelor icoane. Patriarhi și Episcopi, călugări și chiar creștini, cari țineau la sfintele icoane, au fost bătuți și și aruncați prin temnițe. Un patriarh a fost chiar ucis, iar altul, nenorocitul Anastasiu, a fost biciuit, orbit și apoi batjocorit prin aceea, că a fost purtat, prin cetate, călare pe un asin, cu fața la spatele lui.

Pentru încetarea acestor rătăcirii și nebulii, s'a adunat, la anul 787, un sinod de a toată lumea, la Niceea, care lămurii învățătura bisericască, în felul, că icoanelor sfinte li-se cuvine cinstire, pentru sfinții

pe cari îl reprezintă ele, dar că închinarea cea adevărată nu se dă icoanei, ci sfântului înfățișat pe ea. Dar nici sinodul acesta nu putu pune stavilă necredinței și disordinei publice, ci neorânduiala dură până mai târziu, la 842 când se adună un alt sinod, acum la Constantinopol, care înfrânse necredința și potoli tulburările din Biserică.

Două femei, amândouă împărătese, Irina și Teodora, cari erau și regente în numele fiilor lor împărați minori, au avut marele merit la potolirea acestor tulburări, prin aceea că ajută partidel „ortodoxe” să se poată întruni în sinoade și să așeze sfintele icoane, pentru închinare, pe la locurile lor.

În urma acestui fapt, în anul următor, la 843 în 19 Februarie, în Duminică I. din postul sfintei Învieri, se sărbătorește pentru întâia dată „Duminică Ortodoxiei”, și se rândui, ca în Biserica ortodoxă de Răsărit, să se prăznuiască an de an aceasta biruință a Dreptei credințe.

Cunoscând, acum, aceasta Fraților, să ne punem și noi întrebarea, în cugetul nostru: Câți dintre noi cinstim după cuviință sfintele icoane și pe cele ce le înfățișează ele? câți dintre noi ne mai împodobim cu ele casele noastre? câți dintre noi își dau silința să cunoască deplin învățătura Dreptei credințe și să imiteze pilda vieții sfinților arătați pe sfintele icoane?

Iată, Fraților, un tâlc al Duminicii Ortodoxiei noastre!

Dar mai este un tâlc. Astăzi, când se pornesc conferințe mondiale, pentru a încheia legături între toți creștinii, și pentru a face în lume, ca fiecare creștin să devină un smochin roditor de fapte bune, — ce credeți: Care Biserică întimpină cea mai frumoasă venerație, pentru mucenicia ei și pentru că a fost păstrătoarea moștenirii sale sufletești, curată și sfântă? Este, însăși Biserica noastră ortodoxă! Să știm acest lucru, și să ne mândrim cu el! Cu un adaus însă: s'o prețuim, să n'o punem mai pe jos de alte credințe, ale străinilor, ci s'o cinstim, s'o ascultăm, să-i urmăm!

În aceasta privință, Vă atrag luarea aminte asupra cuvântului, ce l-a rostit despre ea, un prinț — un veritabil prinț de sânge — Prințul Max, Duce de Saxonia, profesor de teologie r.-catolică în Elveția. El nu s'a silit a o spune, cu graiul, înaintea studenților săi universitari, și în scris chiar, despre Biserica Răsăritului, că ea este „mama duhovnicească” a Apusului.

Cât de mult îl ridică acest cuvânt pe prințul Max în ochii nostri sufletești, față de lenjerii papismului, recrutați de printre noi, prin lăpădări de mama sufletească a Creștinătății!

Și-atunci, fraților, de ce mai umbli, unii de printre noi, după mame sufletești străine?!

Răspundă ei, înaintea celui ce ni-a pilduit blăstematul smochinului neroditor!

III.

Fraților!

Duminica Ortodoxiei are și o însemnătate mai nouă, românească.

Vă rog să nu Vă pară prea îndrăzneț acest cuvânt.

În veacul VIII—IX, pe vremea luptelor împotriva icoanelor sfinte, necredincioșii tăgăduiau o *singură* învățătură, aceea privitoare la icoane. Dar înțelesul românesc al Sărbătorii de azi este mult mai larg, după cum veți înțelege-o din cele următoare.

„Duminica Ortodoxiei” este hranul „Societății ortodoxe naționale a femeilor române”, înființată în pragul războiului mondial, la București, de către înmormoasa principesă Alexandrina Gr. Cantacuzino. Ce se întâmplase adevărat?

În vechiul Regat, papistăismul, — care are o sumedenie de învățături greșite, deosebitoare de învățătura sfintei biserici ortodoxe, — începuse să cucerească o mulțime de odrasle, din cele mai bune case, cari cercetaseră școalele papistăești din capitală, din Iași și de alurea. Sfârșitul a fost: trecerea la papistăie, — și nici decum la uniție, cum se face la noi.

Atunci societatea românească din București, mai ales femeile, și-au pus în gând să înfrunte primejdia. Și au făcut-o, constituindu-se în „Societatea Ortodoxă Națională a Femeilor Rămâne”, cu gândul să infiltreze o propagandă de apărare a credinței ortodoxe și să înființeze și ea școale cu caracter religios ortodox și românesc, pentru a mântui suflete de perzare și de înstrăinare de către neamul lor.

Astfel, societatea aceasta întreține un frumos număr de școale, în întreg cuprinsul țării.

Dacă generalul Mackensen, urmând linia politicii catolice de mai înainte de el, s'a simțit în drept ca, atunci când Bucureștii stăteau sub călcăul lui, să impună mitropoliei ortodoxe din București un secretar catolic, — atunci cetalalt general-femeie, Principesa Cantacuzino, vine cu mai mult temelie să lărgească, în Ardeal, organizația aceasta femeiească, apărătoare de credința ortodoxă și de neam.

Societatea Ortodoxă Națională a Femeilor Române are, peste Munți, vre-o 30 de filiale; dar numărul lor sporește și dincoace, în Ardeal. În Arad și în alte orașe ardelenne avem filiale, iar acum de curând s'au înființat alte două filiale la noi: una la Sebeș și alta la Grădiștea-Aradului.

Cinste se cuvine acestor femei luptătoare pentru idealul Ortodoxiei și al Românismlui într'un singur ipostas! Ele se încopie cu vrednicie în tradiția trecutului. Dacă dincolo, în imperiul bizantin, pe vremea luptelor cu dușmanii sfintelor icoane, două împărătese — Irina și Teodora — ridică flamura Ortodoxiei; la noi, purtător de steag se face o principesă de vechie și mare neam. Dacă cele două împărătese apărau un singur punct de credință, pe acela despre sfintele

icoane, dincoaci se apără întreagă credința noastră, față cu amăgirile străine și credințele greșite ale altora. Dacă, acum 1200 ani, femeile de rând s'au luptat cu ostașii împăratului și l-au ucis, când el voia să ridică Icoana Mântuitorului de pe poarta de fer a cetății Constantinopolului, — nu mai puțin mândri suntem — și trebuie să fim — de femeile române de azi, cari vor să ducă lupta pentru apărarea Ortodoxiei românești, cu mijloacele civilizate ale vremurilor de azi și mai ales, prin țara sufletului lor.

Iată dar însemnătatea românească a acestor zile a „Duminicii Ortodoxiei”, în care societatea ortodoxă națională a femeilor române din toată țara își serbează hramul, dând mulțumită lui Dumnezeu pentru cât li-a ajutat și cerându-l ajutorul și pe mai departe.

Să le știți deci acestea, fraților, și să nu denegați acestei societăți nici obolul vostru și, mai ales, nici munca și nici sufletul vostru, când vi-le va cere pentru sporirea credinței, pentru îmbunătățirea moravurilor, pentru izbândirea și asupra protivnicilor de tot felul ai credinței noastre ortodoxe.

IV.

Dar, fraților, în această sf. Duminică în care aniversăm un triumf al vechii Ortodoxii noi trebuie să avem și parte de lacrimi și îngrijorare chiar: *lacrimi* pentru acei frați de credință, cari, dincolo de Nistru, trec prin cele mai grele certări, pe cari le-a pomenit vre-o dată istoria lumii; — și *îngrijorări* pentru că focul din casa lor sufletească arde la frontiera țării noastre.

Pravoslavnică Rusie, podoaba și ocrotitoarea până la ieri a Ortodoxiei din răsăritul strivit de Arabi și de Turci, azi e doborâtă și umilită de Satan-cel Roșu.

Nici în vremea celor mai cruzi împărați ai Romei, în curs de 3 veacuri de prigonire, nu a curs atâta sânge creștinesc, cât au vărsat sovietele de 12 ani încoaci.

Lumea civilizată, întreagă, s'a cutremurat și turburat de această dobitocească — mai mult chiar: drăcească — cruzime, care, văzând că nu-l poate învinge pe Hristos din sufletul mulțimilor obdite, a declărat în urmă războiului lui Dumnezeu însuși.

Iată, ce spuneă arhiepiscopul-primat al Angliei, în congresul său bisericesc din 12 Februarie a. c.: „S'a umplut pământul de înfiorătoare știri despre internări, exiluri și condamnări la moarte, a ierarhilor, preoților, călugărilor și călugărițelor și a mulțimilor de credincioși.

„Culmea persecuțiilor s'a ajuns în Rusia de azi. Toate cultele sunt prigoniți, și înșasi ideea de Dumnezeu pare a fi ținută exterminării. Propaganda în contra lui Dumnezeu e întovărășită de blasfemiile cele mai ordinare, cu încurajarea și la ordinul regimului sovietic... S'a dat poruncă, să fie împrăștiate orice organizații religioase. Lăcașurile sufletului s'au pângă-

rit, jefuit și distrus. Muncitorii sunt scoși din lucru, dacă nu dau declarație, că s'au lăpădat de credința religioasă. La Crăciun s'au organizat mascarade publice la adresa Creștinismului. *Nici ca episcopi, nici ca simpli creștini — zice primatul Angliei — nu mai putem rămânea nepăsători*”.

Apusul civilizat, văzând aceste apocaliptice nelegiuri, ca și cari sunt prorocite numai pentru sfârșitul lumii, îndreaptă protestele sale către cel nelegiuit, precum și rugăciunile obștești către Părintele milinelor.

Papa dela Roma, nobila Franță, marea republică americană a Statelor Unite, și alte popoare apusene au deschis seria protestelor și a rugăciunilor publice. Din Răsărit, au acționat la fel Bisericele ortodoxe din Grecia, Iugoslavia, Bulgaria, alături de cari e și locul nostru, ca popor și ca Biserică, la protest și la rugăciune.

La 16 Martie, a doua Duminică din postul sfintei Iovieri, din ordinul Papei, se va ruga întreagă creștinătate ce atârnă de Dânsul, pentru încetarea prigonirii creștinilor din Rusia. Primatul Angliei, lordul Lang, cu congresul său din 12 Februarie, a luat hotărâre la fel pentru biserica anglicană, de a se ținea în Anglia, în aceeași zi și cu același gând creștinesc, utrenie, liturghie și vecernie.

Ce frumoasă ar fi și, poate, și Dumnezeu ar asculta mai bucuros, dacă și Bisericele ortodoxe naționale s'ar alătura, în aceeași zi, la rugăciune pentru creștinii cel năpăstuiți din Rusia!

Aceasta este cea de a treia semnificație a „Duminicii Ortodoxiei” noastre: Să îmbrățișăm și noi, sufletește, cauza acestor frați creștini, chestiune care este azi a întregii civilizații și a întregii umanități. Să-i îmbrățișăm în rugăciunile noastre zilnice pe acești martiri noi, cari dau în istoria universală cel mai bogat seceriș martiric; căci așa ni-se cuvine: să păstrăm această legătură de frăție în cele duhovnicești, pe deasupra tuturor deosebirilor ce pot fi între ei și noi.

Să rugăm pe Dumnezeu să înceteze certările venite peste sfânta Biserică soră rusească și peste toți ceilalți creștini de acolo, — gândindu-ne noi că din veacul XVII și până aproape de zilele noastre, pravoslavnică și puternică Rusie a făcut foarte mult — pentru ogolerea suferințelor noastre, ale Românilor ortodocși ardeleni, cari am fost luați în pleasna de foc a Calvinismului și a Papismului, de acum 200 și 300 de ani.

V.

Da, Fraților, să ne rugăm lui Dumnezeu, și pentru noi și pentru ei, în aceasta Sfântă Duminică, ce ar trebui să fie prăznuită și ca o sărbătoare a solidarității sufletești a Ortodocșilor din lumea întreagă.

Să ne rugăm, așadar, Fraților, către Dumnezeu după porunca celui ce ni-a zis: „Aveți credință în

Dumnezeu... și toată, oricâte veți cere în rugăciune crezând, veți lua*.

Să ne rugăm, ca Domnul să sporească și să întărească Sfânta sa Credință Ortodoxă pe pământul României și în toată lumea; să întindă brațul Său mântuitor peste năpăstuiții noștri frați de credință, de pretutindeni.

Și să ne rugăm, ca Cel ce pentru a noastră zidire sufletească a binevoit a blestema smochinul cel neroditor, să binecuvinteze sufletele noastre, și căminele noastre și societatea românească, și Țara noastră și Biserica noastră cu tot mai mulți smochini roditori, cu vieți sfinte și plătitoare în sinul Cierului, și cu sporirea evlaviei în sinul poporului credincios, — acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

Misiunile religioase pentru popor

de Arhim. P. Morușca

(Continuare).

Viața veșnică, cerul și iadul.

„Aceasta este viața cea veșnică...” (Io. 17, 3)

Credința în veșnicie ne lămurește viața aceasta și rostul ei: de unde venim și unde mergem; îi dă direcția adevărată, o umple cu conținutul bogat și-i arăunește fericirea. Viața aceasta unii o asemănă cu o umbră, când apune soarele piere și ea. Alții cu o stea (meleor) care, în căderea ei luminează, dar nu mai lasă nici o urmă. Necredincioșii, dând din umeri spun: trăim ca să murim, moartea e sfârșitul tuturor lucrurilor.

Creștinul însă trăiește cu credința vie că nu cea de pe pământ e viața cea adevărată, „crede în viața veacului ce va să fie”. Nu avem aici cetate slăbaloare... (Evr. 13, 14). Trăind vom muri, ca să viem împreună cu Hristos: „Eu sunt învierea și viața, cela ce crede întru mine are viață veșnică” (Io. 6, 47). Eu sunt calea, adevărul și viața” (Io. 14, 6). Și „aceasta este viața cea veșnică...”

Viața veșnică nu e o mare depărtată ale cărei valuri nu ating fărmiile vieții de aici. Ce e drept adevărurile vieții veșnice încep dincolo de marginile acestei vieți, dar stau în strânsă legătură cu adevărurile de care ne călăuzim pe pământ.

Viața aceasta e vremea sămănatului în vederea secerișului din urmă; (Mt. 19, 21 și 29; Gal. 6, 8); Viața pe pământ nu e decât un drum și noi drumeji!

*) Un drumeț, pe care îl apucase noaptea apropiindu-se de un sat, bătut la poarta unui om, și-l rugă să-l dea sălaş. Gazda casei respinsă rugămintea lui, spunând că a lui casă nu este pentru călători. Drumețul întrebă pe omul neprimitor de oaspeți: „Dar înainte de tine cine a stat în această casă?” „Tatăl meu;” răspunse gazda.

în calea veșniciei, spre ținută. Moartea e numai puntea de trecere în viața de veci. Cerul și iadul sunt stațiunile din urmă ale călătoriei noastre; dar cu atât mai însemnate, cu cât sunt neschimbătoare, capătul drumului leagă de Dumnezeu, ori duce în adâncul întunericului, lipsind sufletul de bucuria vederii lui Dumnezeu.

Că este o viață veșnică, cu o dreaptă răsplătire ne-o spune mintea sănătoasă. Altfel ce înțeles ar avea strădania noastră de aici? Răul ca și binele, dreptatea ca și nedreptățile de aici nu pot rămânea fără o judecată. Cele ascunse, bune și rele, ce nu pot fi cunoscute și judecate de oameni, trebuie să-și primească o judecată și o plată (Mt. 6, 6:).

Dar adevărata cunoștință despre viața veșnică o avem din descoperirea dumnezeiască. La poarta de intrare, Hristos Domnul ține judecată, împărțind pe fiecare, după vrednicie, în lăcașurile Tatălui (Io. 14, 2).

Judecata de obște ni se zugrăvește cu putere zugrăvitoare (Mt. 25, 34; 41:), partea celor răi fiind munca veșnică, a dreptilor viața veșnică (v. 46).

Viața veșnică — cerul, și munca veșnică — iadul, se înfățișează cu putere în pilda bogatului și a săracului Lazar (Lc. 16, 19—31:), (a se slăvi într-o descriere spirituală, materializarea cuprinsă în pildă).

Cerul este împărăția duhurilor curate, în jurul tronului de măreție și strălucire dumnezeiască (Apoc. 21, 23—27:); o asemănare cu lumina de pe muntele Taborului. (Mt. 17, 2—5:); Cerul e locașul de întâlnire cu Moise și Ilie, cu toți drepții și Sfinții (Apoc. 7, 9:); spre nemărginită bucurie.

Când te întâlnești cu un prieten bun, uiți de toate grijile vieții, până și de cei dragi ai casei tale; inima și sufletul tău se topesc cu sufletul lui, în caldă îmbrățișare, de dragoste, de bucurie. Cu cât mai presus va fi bucuria întâlnirii din cer, când vom fi liberi, desbrăcați de tot ce ne ține legați de pământ și ne vom uni în aceeași slavă cu patriarhii, cu proorocii, cu Apostolii, cu Maica Domnului și cu toate celele îngerești. (Ev. 12, 22—4).

Ne legăm de pământ și de viața lui, măcar atâtea sbucium, atâtea mizerii și neajunsuri o fac „vale a plângerii”. Acolo, în cer nu sunt (Apoc. 21, 4). Aici ne sbatem după onoare, avere, putere... Acolo părăsi puterii celei mai mari, împreună cu Hr. (Mt. 28, 18:); slăviți (Io. 17, 24:); și moștenitori (Rom. 8, 17) măriți și bogăției în casa Lui (Ps. 111, 3:).

Frumoasă e lumea de aici, cu toate podoabele ei, și ni-e dragă, cu toate că e câmp de lucru și sudoare, în frământare, în luptă și jertfelnicie; ea este a noastră, dar și a celor răi, nevrednici și dușmani, vrăg-

„Dar înainte de tatăl tău?” „Moșul meu;” „Dar după tine cine va locui în ea?” „Fiul meu!” „Vezi dragul meu; — sise în sfârșit drumețul, — toți aceia cari au locuit în această casă și vor locui în ea nu sunt decât niște călători. Nici tu nu vei sta aici în veci, ci ești și tu un călător, după care va veni altul să locuiască. Dacă toți suntem numai niște călători prin lumea aceasta, pe mine un biet călător ostenit, de ce nu voești să mă găzduiești o noapte în această casă?”

mași al binelui și păcii. Cu cât mai frumoasă e cerul unde nu sunt decât slujitori drepi, fi a lui Dumnezeu, fi pașnici, și noi ne odihnim acolo împreună cu ei de oală truda. „Ceeace ochiul n'a văzut... (I Cor. 2, 9;) acolo va fi bucurie (Mt. 25, 23), neturbată de nici un nor de necaz (Is. 49, 10;), statornică, în veci desfășită.

Nu e chip și grai omenesc să zugrăvească frumusețea și fericirea din cer (I Cor. 13, 12) cu atât mai mare, cu cât sufletul se va învrednici să stea mai aproape de scaunul slavei Tatălui. În biserică ești mai bucuros să stai mai aproape de sf. altar, și locurile întâi se cuvin celor mai de cinste; la o slujbă sfântă în sobor, ești cu atât mai mângăiat cu cât poți fi mai aproape de slujitorii — dar trebuie să vii de vreme, să-ți faci loc prin îmbulzeală, să te silești, — „Împărția cerurilor se silește... (Mt. 11, 12; I Cor. 9, 24).

Cerul ne așteaptă, dar omul însuși trebuie să-și creeze starea sufletească (Mt. 5, 20;) trebuie să-și simtă în sine (Lc. 17, 21;)

Partea sufletului, ce s'a strecurat gol și pusliu prin această viață, — măcar de se va fi desmerdat din plin în bunătați și plăceri, — (bogatul nemilosiv) va fi cu duhurile cele necurate, în împărția întunecului în iad.

Bine și potrivit este oare să vorbim și de iad, cu grozăviile lui, în aceste zile de înălțare sufletească? Da, căci sunt împrejurări și ispite de viață când număr gândul la muncile iadului, frica de pedepsele lui, mai opresc pe om să nu săvârșască anume păcate în ascuns.

Ori cât ne-or turbura gândul la văpala focului de veci (Lc. 16, 28;), a întunecului din afară, unde nu e decât plânset și acrașnirea dinților. (Lc. 13, 28;). Mai bine este să ne îngrozim aici de frica gheenel, a focului nestins (Mt. 9, 45; Is. 33, 14;) ca să scăpăm de el dincolo: „Adu-ți aminte de cele din urmă... (Isus Sirah. 7, 38). Mai bine acum să ne rugăm cu Psalmistul: Pătrunde cu frica Ta cărnurile mele... (118, 120) decât să ne pierdem și trupul și sufletul cu cei necredincioși (Ps. 25, 9;), căci înfricoșat lucru este a cădea în mâinile Dumnezeului celui viu" (Evrei, 10, 31); celor ce calcă poruncile Lui, viermele lor nu va muri și focul lor nu se va stinge... (Is. 66, 24;).

Foc va fi veșnic, dar nu va lumina, lumina lui nu are nimic înviorător, ci ochiul nu va zări decât chinurile arsurilor și întristare adâncă; urechile nu vor auzi decât vaetul osândiților de alături și suspinuri desfășite; dar nici un cuvânt de mângăere, care poate să aducă alinare în suferințe amare, limba se va sfârși de arsura setei și a foamei celei duhovnicești, la care nu s'au gândit în viață.

Lipsa de lumină, de vedere a lui Dumnezeu, continuă suferințele înspăimântătoare. Ce chin grozav e pentru orb să nu vadă lumea, cu frumusețile ei, cu lumina soarelui de primăvară, care învie, dă viață firii moarte; ce aspră osândă e pe capul criminalului aruncat în temniță pe viață, fără nădejdea de a se mai

putea bucura vre-odată de seninul și lumina zilelor de afară. Neasemănat mai cumplit e întunecul de veci al iadului și robia din care nu mai e scăpare, căci între cei osândiți în munca cea veșnică și între moștenitorii împărției dreptilor, prăpasie mare s'a întărit... (Lc. 16, 26;), zădarnic ar mai fi strigătul după ajutor, nimeni nu ascultă, nici Dumnezeu însuși nu mai ia aminte; destul a așteptat până al fost în viață: „Am strigat... (Pilde 1, 24—26;).

Și ce societate te așteaptă acolo! Bețivii, curvarii, mîncinoșii, criminalii, tâlharii! Și tu ai fost crescut altfel, și ai trăit printre oameni cumsecade. Acolo vii în atingere cu diavolii, pe cari îi știi cea mai urâtă ființă și cea mai rea...

Dar Dumnezeu nu vrea moartea păcătosului, nici n'a gătit iadul pe seama omului, ci este gătit diavolului și îngerilor lui (Mt. 25, 41); pe om îl așteaptă să se întoarcă și să fie viu, în viața de veci. Să nu ne amăgim, că Dumnezeu e îndelung răbdător și mult milostiv, căci El e și alodrept și răsplătește fiecăruia după credința și faptele sale.

Numai când rămâi inimă împelrită, surd la toate chemările Lui, măsoară pedeapsa. Și acum te cheamă prin glasul de mamă al Bisericii, prin graiul nostru al trimișilor ei către voi, prin conștiința voastră, glasul tainic al lui Dumnezeu din lăuntrul vostru, prin atâtea întâmplări năpraznice din jurul vostru, prin moartea neașteptată, în ceasul când atâtea se găseau în culmea bună-tăților vieții.

Groaza de iad, și bucuria de frumusețea cerului să vă rețină dela păcat și să vă îndemne la pocăință și mărturisire, până mai e vreme. Acum fă juruință cu Psalmistul: „Juratu-m'am și am... (118, 106).

Rupe un ceas de vreme și te reculege, vină înaintea preotului și te mărturisește, ca să scapi de osânda veșnică. Nici Iuda nu perea în fărădelegea lui, dacă își trăgea seama și se căia cu nădejde în nemărginita milostivire a Domnului.

„Fiule, — îți zic cu Isus Sirah, — când vrei să te apropii, să slugești Domnului Dumnezeu, găsește-ți sufletul tău spre ispită, îndreptează-ți inima ta" (c. 2, 1;) spre El, căci „aceasta este viața cea veșnică."

Atitudini minoritare.

La Budapesta s'au organizat mari serbări în onoarea regentului Horthy. Minoritarii dela noi au trimis și ei o delegație. Dar la aniversarea a zecea a unirei cu Patria Mamă n'a participat nici un ungur la Alba Iulia în 20 Mai 1929.

Atitudinea ungurilor dela noi devine tot mai îndrăzneală. Noi Românii să luăm aminte și să ne strângem rândurile!

Dr. Dr. Bela Parecz cu prilejul unei adunări politice ținută în Arad în 9 Martie a. c. a declarat că

Aradul numai dela anul 1880 s'a dezvoltat în privința materială și culturală. Protestăm cu toată energia față de această mistificare a istoriei. Aradul cu o sută de ani înainte a avut cultură românească iar administrația era pur românească pe vremea fostului prefect Gheorghe Popa de Teluș.

În timpul de acum o sută de ani școala noastră teologică și pedagogică erau centre de cultură românească, iar luptele de mai târziu ale înimșilor luptători Deseanu, Mircea Stănescu, Sigismund Popovici, Iulian Grozescu și alții nu pot fi profanate de același astăzi uită cele mai evidente adevăruri!

Frați Români! Di Nicolae Krenner (nume maghiar) în același adunare a spus că bucurios schimbă amintirile celor zece ani de domnie românească cu amintirile ce le avem noi de pe vremea persecuțiilor ungurești. Cu alte cuvinte ar voi ca să se întoarcă vremile apuse! Această îndrăzneală fi-va oare ea singură capabilă să facă pe frații Români a fi una?!!

Nu mai încapă discuția că avem în față oameni cari nu se tem de nimic și n'au învățat nimic din trecut. În fața lor, noi Români să fim cu ochii în patru și să fortificăm aici la granița țării unitatea de apărare în toate privințele. Căci unitatea noastră de acțiune va sfărâma pofa satanică de stăpânire adusă de pe stepele orientale.

Biserica anglicană protestează.

Miercuri în 12 Februar a. c. s'a întrunit Congresul Bisericii anglicane din arhiepiscopia de Canterbury în sesiune reglementară. Cu acest prilej Lordul Lang, Primatul Angliei a propus să se slujească sfânta liturgie la 16 Martie a. c. pentru Biserica-martiră a Rusiei la toate altarele anglicane. Cu acea ocazie șeful Bisericii din Anglia a rostit următoarea cuvântare, publicată în revista The Church Times din Londra la 14 Februar c:

Constrâns de conștiință și de răspunderea situației mele oficiale, viu On. Congres, la deschiderea acestei sesiuni să vă raporteze despre crâncena și intensă persecuție religioasă din Rusia, care s'gduie cele mai profunde simțăminte omenești. Soartea fraților noștri din acea țară a mișcat de multă vreme cugetul și grijele acestei corporațiuni. Încă din Mai 1923 acest congres și-a exprimat simpatia față de suferințele fraților noștri din Rusia și în întregă Biserica noastră s'au făcut slujbe la toate altarele sfinte pentru încetarea urgiei și pentru întădirea celor coropsiți.

Dar congresul de atunci a găsit cu cale să pornească și altă acțiune. Cu toții ne aducem aminte de intervenția predecesorului nostru arhiepiscopul Lord Davidson pe lângă autoritățile Bisericii catolice din Patrie, și ale confesiunilor libere, ca în deplină soli-

daritate să venim într'ajutorul sfântului Patriarh Tichon martirul de a fi slobozit din torturi. Intervențiile acelea n'au rămas fără anume succes. Profit de acest prilej de a protesta în numele Bisericii Angliei și a exprima solemn toată simpatia noastră către martirii din Rusia și indignarea care umple sufletele noastre ale tuturor, cari iubesc pe Dumnezeu și legea Lui precum și cele mai elementare principii de libertate, dreptate și umanitate.

N'avem informații precise despre cele ce se întâmplă în Rusia. Dar s'a umplut pământul de înfrângătoare știri de întemnițări, exiluri și condamnări la moarte a ierarhilor, preoților, călugărilor și călugărițelor și a multimilor de credincioși.

Culmea persecuțiilor s'a ajuns în Rusia de azi. Toate cultele sunt prigonite și însași ideea de Dumnezeu pare a fi ținta exterminării. Propaganda în contra lui Dumnezeu e întovărășită de blasfemiile cele mai ordinare cu încurajarea și la ordinul regimului sovietic.

Într-o vreme se svonise că prigonirea creștinilor s'a mai potolit. Dar iată că în vremea din urmă s'a reluat cu o turbare îngrozitoare. S'a dat poruncă să fie împrăștiate orice organizații religioase. Lăcașurile sufletului s'au pângărit, jefuit și distrus. Muncitorii sunt scoși din lucru dacă nu dau declarație că s'au lăpădat de credința religioasă.

La Crăciun s'au organizat mascarade publice la adresa creștinismului.

Nici ca episcopi, nici ca simpli creștini nu mai putem rămâne nepăsători.

În primul rând doresc să dăm mărturie simpatiei noastre față de toți cei ce sânt persecutați și sânt expuși torturilor pentru credința sufletelor lor. Ne îndeamnă la aceasta în special amintirile legăturilor de cordială prietenie dintre noi și bisericile ortodoxe. Dar noi îmbrățișăm cu căldura simpatiei pe toți cei ce cred în Dumnezeu.

Această simpatie avem să o manifestăm în rugăciuni și în genunchind înaintea lui Dumnezeu, ca să înfrâneze cruzimea omenească și să întindă brațul său atotputernic întru milă și ocrotire. Sunt încredințat că toată suflarea din această țară se va simți îndemnată să plece genunchii pentru năpasta creștinilor din Rusia.

Dar socotesc că biserica întreagă își va exprima solemn simpatia sa colectivă. Rog în acest scop pe Prea Sfinții Ierarhi să designăm Dumnezeu a doua din Paresimi, la 16 Martie să se slujească utrenie, liturgie și vecernie pentru creștinii din Rusia.

Ne este cunoscut că pe atunci creștinătatea catolică din lumea întreagă va face rugăciuni la îndemnul Sanctității Sale, Papa dela Roma. La toată această mișcare avem de spus că nu stă în competența noastră de a critica sistemul politic al Sovietelor, nici principiile lor economice. Acțiunea noastră e deasupra partidelor politice din această țară și în nici un

caz nu e pornită ca o propagandă în contra regimului politic din Rusia de azi. Noi vrem să ajutăm fraților cari sufăr, iar nu să le sporim durerea. Deoarece țara noastră e în legături diplomatice cu Rusia, ea are răspunderi grave față de respectarea tradițiilor civilizației și ale religiei. Sovietele au aici un reprezentant. Acesta are să înțeleagă că conștiința publică a tuturor claselor și a păturilor sociale, fără deosebire de partid politic sau de confesiune, e categorică în a pretinde că relațiile diplomatice normale nu au în vedere numai avantajii materiale, ci mai vârtos respectarea comună a principiilor de dreptate, libertate și umanitate, cari alcătuiesc pedestalul legăturilor internaționale.

Noi vom cerceta pe toate căile accesibile să cunoaștem realitatea condițiilor religioase din Rusia și câtă vreme soarta creștinilor din Rusia nu se ameliorează, îmi voi ridica glasul și în parlamentul țării în numele demnității creștinismului și a comunei civilizații. Rog să primiți motiunea:

«Acest congres protestează în contra persecutării credincioșilor din Rusia, își exprimă cea mai profundă simpatie față de suferințele martirilor, apelează la tot sufletul credincios din toată biserica să se roage lui Dumnezeu pentru încetarea urgiei, își exprimă convingerea că într-o câtărmuire sovietică dorește să fie în legături normale cu această țară, e obligată să respecte principiile juste și umane ale civilizației».

Motiunea a fost sprijinită de Episcopul Londrei și s'a primit cu unanimitate.

Pericolul sectarismului din punct de vedere național-religios.

Furiele dușmanilor nu se manifestă numai prin războaie, ci și prin inveninarea credinței poporului, care se lasă ademenit în înconștiența sa, de promisiuni ne-realizabile.

Dușmanul nostru politic, cel mai înverșunat, care ne-ar sorbi dintr-o lingură de apă, este Ungurul, care visează mereu Ardealul și iar Ardealul. Nu se împacă nicidecum cu ideea, că grădina frumoasă și bogată, aleasă de vitejii lui Tuhutum, să nu fie a lor și cum pe cale cinstită nu pot dobândi dreptul asupra lui, caută toate mijloacele posibile, ca să ajungă la el.

Aceeași încercare au făcut-o ei și cu 230 de ani înalnte, deși era Ardealul în stăpânirea lor, dar se simțeau probabil, cu conștiința murdă, că-și atribue un pământ pentru care n'au vărsat sânge, ca să zică că l-au sfintit luptând pentru el și astfel prevedeau că-l vor pierde și pentru că să prindă rădăcină, au început pe cale religioasă o încercare de desnaționalizare a tuturor națiunilor din Ardeal; dar gra-

furile amăgitoare n'au fost pătruse numai de poporul românesc, care sărmanul îngropat în ignoranța robiei milenare n'a știut să aleagă între bine și rău și s'a lăsat sedus de amăgirile diavolești ale Ungurilor, de a trece la Catholicism.

Cu prima propagandă n'au reușit pentru că Dumnezeu n'a lăsat, ca să-și mai bată joc de noi și în felul acesta, un singur mare rău ne-a făcut și anume: că ne-au desbinat sufletește, aceasta o mărturisesc fruntașii Românilor, cari au trecut la Catholicism.

La fel după 230 de ani, încearcă printr'un mijloc și mai neomenos, direct spurcat, să ne desnaționalizeze, tot pe calea credinței, infiltrând în noi doctrinele veninoase ale sectarismului, cari sunt puhoiul de boale asupra neamului și de care nu ne putem scăpa, decât cu mari greutate.

Sectarismul, cu care se otrăvește o bună parte din sufletul neamului nostru, aduce cel mai mare pericol național-religios. Scopul spurcat al javrelor nu s'a putut înlăptui pe altă cale decât pe cea religioasă, pentru că pe calea național-politică ar fi fost prea fățșă și ar fi fost înlăptecată, dela primul pas, dar pe cale religioasă sunt obicinuiți, pentru că de vreo 300 de ani n'au făcut altceva de cât propagandă și iar propagandă, anti-religioasă și anti-națională.

Se vede că viața sufletească a poporului românesc este strâns legată de religia creștină ortodoxă și viața aceasta este un ghimpe puternic în ochii celor cari voesc să ni-o învenineze prin propagandele sectare, cari caută să ne schimbe credința.

Conducătorii acestor secte bine știu că credința religioasă, stăpânește toate părerile omenești, deaceia caută să schimbe credința, că după aceea va fi ușor să ne schimbăm și felul de a gândi și astfel vom servi interesele lor, cari ni-le impun străinii și cari sdruncină tot ce este bun și scump în sufletul poporului românesc.

Deci din sufletul tuturor bunilor Români trebuie să iasă cuvântul Apărare! pentru că fiecare din noi simte, că voinți străine de sufletul nostru întră în noi și vără zizania și neînțelegerea.

În propagandele sectare, banul este demonul care cu mâni nevăzute conduce pe sărmanii rătăciți și înconștienți.

Să vedem cine sunt acești mari bancheri, cari prin sumele enorme, înveninează lumea cu otrăvurile sectare. — Acești dușmani ai omenirii sunt ovrelli, cari cu banul cumpără sufletele slabe și-l încarcă cu desagi de otrăvuri să le răspândească lumii, știind că îndată ce vor gusta din ele se vor desbina, în mai multe turme, cu și mai mulți păstori și astfel cu sufletele încărcate cu venine se vor pierde în ignoranță, fiind departe de lumina idealului, care-l urmărea, când erau într-o turmă și la un păstor.

Veninul sectar a fost adus din America, țara cu multe religii, fără conducători sufletești. În Europa apare pentru prima oară baptismul în Anglia, având

de predicator pe tinichigiu Schmidt, de aici ajunge la Hamburg. În Germania, unde este sediul pentru Europa. Din Germania ajunge în Ungaria, prin tâmplarul Rothmayer, de origine evreu.

Rothmayer a făcut o propagandă intensă prin Budapesta. Ungurii nu vedeau cu ochi buni răspândirea bap̃ismului, dar aflând un bun mijloc pentru a vâri zizania între Români, guvernul Coloman Tisza, care nu vedea cu ochi buni pe Români, l-a autorizat și propaganda a și început printre Români; astfel la anul 1888 apare pentru primădată, în comuna Talpoș j. Arad, aici este botezat țăranul Oauș Vidican, care se numește predicator.

După aceasta predicatorii Unguri intensifică propaganda, încât până astăzi avem în țară peste 30000 baptiști, aceasta au făcut-o cu bani străini, cari îi primeau dela diavolii din America, ba mai întrebunțau ei forța pentru a atrage pe Români la bap̃ism.

Gândul mișelnic al dușmanilor noștri îi putem observa și dela felul cum s'a răspândit sectarismul la noi în țară. Sectarii, cei mai mulți sunt în județele limitrofe și mai cu seamă în cele din spre Ungaria.

Deci sectarismul nici de cum nu poate fi o propagandă de evanghelizare și nu este pornită dintr'un imbold umanitarist, ci dintr'un îndemn satanic, care vără neliniștea sufletească și vrajba în sufletele inconștiente.

Dacă sectarismul ar urmări evanghelizarea și răspândirea creștinismului; deci dacă ar avea idei și tendințe sănătoase, întemeietorii sectarismului ar fi cei mai mari episcopi și filosofi și nu: tinichigii, pantofari, tâmplari, croitori și țărani, cum sunt întemeietorii sectarismului actual, deci de aici putem deduce că toate ideile sunt absurde și bolnave, pentru că din creerii suscitațiilor meseriași nu pot leși decât idei pe cari le pot ei înțelege, ca niște muritori cari dacă știu abia să citească și noi bine știm, că pentru a explica, în mod rațional Sf. Scriptură, trebuie să ai studii teologice, cari te ajută să înțelegi aproape așa cum trebuie Scriptura, care este cea mai profundă filosofie.

Ideile veninoase ale sectarismului au prins rădăcini în creerul submediocrităților acestora, cari din cauza lenei și a sărăciei au fost ademeniți de banul diabolic și astfel s'au pus să propage ceea ce nu înțelegeau.

Războiul mondial a trezit conștiința materialistă și mai mult, încât azi foarte mulți își vând tot ce au mai scump, pentru bani, prin cari poporul lui Iuda urmărește nimicirea popoarelor, pentru că să-și îndeplinească prorocirea: că va stăpâni întreg pământul.

Că jidanul a inițiat sectarismul deducem și din aceea, că sectarii îndreaptă atacul contra preoților noștri, iar contra rabinilor nu.

Iată ce scrie un conducător sectar într'o gazetă ungurească: „Chestiunea națională românească ar tre-

bui deslegată așa, ca poporul românesc să fie eliberat de sub conducerea preoților români. E de mare însemnătate chestia românească, cel puțin în parte poate fi câștigată cu ajutorul bap̃ismului. Bap̃ismul poate ajunge la cuceriri de necrezut. Lucrul acesta îl țin de prea însemnat, deoarece în acest chip, poporul românesc scapă de sub conducerea preoților fanatici. Baptiștii sunt răbdurii și trăesc bine cu Ungurii!”

Deci, ce pot urmări sectarii prin lupta aceasta atât de vehementă împotriva preoților ortodocși, decât să ne desbina de ei. Ei foarte bine știu că preoții au fost acela, cari au ținut mereu aprinsă candela naționalismului în timpul robiei milenare a poporului nostru, când nu-l era permis nici să se gândească că este Român. Preoții prin biserica ortodoxă au făcut ca poporul românesc să-și păstreze nealterate: obiceiurile, limba și credința, moștenite dela strămoși.

(Va urma).

Stefan Stoicanescu
învățător.

CONVOCATOR.

În conformitate cu art. 6 din Regulam. p. org. Desp. Asoc. Clerului A. Șaguna, prin aceasta convocăm *Adunarea generală*, a desp. Arad al Asociației, care se va ține în zilele de 27 și 28 Martie crt., în localul școlii de lângă sf. bis. Catedrală din Arad, cu următorul

Program:

Ziua I. (Joi 27 Martie) — la orele 3 p. m.: —

1. Misiuni interne cu mărturisirea preoților, a profesorilor—preoți, a funcționarilor bisericești și a absolvenților de teologie.

Ziua II. (Vineri 28 Martie) — la orele 8—11 a. m.: —

1. Utrenia Impr. cu sf. liturghie și împărtășirea preoților.

2. Predică ocazională înainte de împărtășire.

3. Te-Deum.

La orele 11 a. m.:

1. Deschiderea Adunării prin președintele Asoc.

Ioan I. Ardelean, paroh.

2. Raport asupra activității pastorale a preoțimii și a cercurilor religioase din cuprinsul Desp. în a. 1929.

3. Raportul Bibliotecarului.

4. Raportul Casarului. Înscrirerea de membrii.

5. Propunerii.

6. Închiderea ședinței.

Arad, la 12 Martie 1930.

Ioan I. Ardelean
președinte

Ioan Marșien
secretar

Redactor responsabil: SIMION STANA.